

meg. A számtalan ígéretes lehetőségből roppant keveset, végül csak egyetlen mintát valósítunk meg. A többi, meg nem valósított lehetőség ott van persze az anyagban a kétely, következetlenség és ellentmondás formájában, de ezek mégis elvetélt változatok maradnak, mellőzve más esélyeket és formákat. Mégis, ha Winnie-vel elmondhatjuk, hogy voltak pillanatok, mikor meghallgattunk, s nem beszéltünk visszhangtalanul a pusztaságban, akkor talán volt értelme a játszmának, mert, igaza van, a csendet, a fojtó némaságot tudjuk a legnehezebben elviselni – különösen, ha túl hosszú ideig tart.

Radmila Lazić*

A NYELV

*„Te voltál a hazám, mert
nem volt másik.”
(Czesław Miłosz)*

A Csendes-óceánnál, az Alpok ormain,
Európai utcák kövezetén,
Bárhol virradt rád, békében vagy viszályban
Magaddal, múzsáddal vagy a hatalommal,
Akár hóban, pitypangok bóbítáján gázolsz,
Akár fővényes part hosszát méri lépted,
Ne siess,

Hajolj le hozzánk vagy érj föl,
Kik más országban tengődünk, másik
Rendben. Faggyúban, hájban.
Mondd ki

A piacokon és betegágy mellett hallott szavakat,
Meg amiket a papirosra kiáltottál és a
Pojácák meg a Sátán pofájába.

Ismételd el sorra, amit a nép beszél
A vásárokon és az akasztófa tövében.

És míg kimondod mindezt egyedül,
Túlharsogva a tenger moraját és a feledést,
A bűnbánat és a bűnbocsánat hangjait hallod,

* Radmila Lazić 1949-ben született Krusevácon, ápolónő Belgrádban. Négy kötete jelent meg, ezek a versek a harmadikból valók (NOĆNI RAZGOVORI, 1986).

Misére kongató és riadót verő harangot,
Pásztor hívó szavát és bárányok bégetését.

Érezni fogod hasuk puhaságát,
És a könnyek sós ízét vánkosodon.

A kis vasútállomást
Meg azt, aki hátra se nézve vonatra száll
Bőröndjeiddel és neveddel,
Szintén látni fogod
Minden elismételt szóban.

Ez lesz a hazád,
Amit fennhangon kimondasz és amit mormolsz,
Szavak rózsafüzére.

PRÓBAANYAG

Milyen puhák és selymcsek,
Mint levágott nyulacskák
Fekszenek, anyagminta
A hölgyek és kisasszonyok
Lába között.

Mezei és házi egerek,
Tengerimalacok, tapsifülesek,
Kísérleti állatok,
Teknőinkben és ágyainkban,
Leforrázott malackák.
Mint sereg táborozáskor,
Kinyúlva hever
A szerelmi mustra,
Fáradt istenek – hímpisisek.
Szundikálnak
A konya fülű kolyökkutyák,
Vakmacskák, fiagyíkok.

Harangvirágok,
Pondrók és hernyók,
Főtt csigák és meztelen csigák
Töpörödötten hevernek a próba végén.

Ó, félárbocra eresztett lobogóink.
Ó, csapzott tribunusaink.
Ó, húsos falatkáink.
Ó, Ó!

TÉLI ÜZENET

Kiváltságos nemzet,
ne követelj, ne jajongj, ne siránkozz!

Orrod ki se dugd.
Kucorodj be a paplan alá.

Már a harmadik bőkezű
Hónap ontja a lisztet az égből.
Kárpótlást ne követelj.

Imádkozz, hogy így maradjon.

És gondold el,
Milyen azoknak, akiknek nincs paplanuk
Vagy ne adj isten orruk.

NÉGYKEZLÁB

Mondd, hogy fehér – ha fehér, ha fekete.
Legeld, amit látsz – ha konkoly, ha üröm.
Fehér kívül-belül
Tested – e nehézkes gongyöleg.

Mondd, hogy fehér,
Amit főznek odafent,
Ami rotyog idelent.
A kondért kinyalod úgyis,
Mint tulajdon tányérodát.

Mondd, hogy fehér,
Ha varjú károg is,
Ha háztetőre holló szállna is.
Menny és pokol, és minden e világon.
A kollektív cici, a kollektív tojás.

Mondd: fehér,
Kövesd a nyáját, a csürhet
Az olvasókönyv dalait énekelve.
A részben elvész a személyes,
Könnyebb lesz lelked kilehelned.

Légy résen – mondogasd: fehér
A nappal, az éjjel, isten, Pilátus
Meg a helyi bátyus.

Mindig jóllakott, mindig nemzőképes
Követője az új religiónak,

Járj mind a négyen.

IDŐK

Nincs jelen, mondja Petri György,
És a foga közt tartja.
Aztán átváltoztatja

Cukrozott gyümölcsé,
Aludttejjé,

Fagyasztott combbá.

Valamivé, amit szeletelni,
Harapni és rágcsálni lehet, mint a múltat,

Vagy mint az alvadt vér nyomot hagy
A vágódeszkán.

De jövő
Nincs,
Még a fényképeken se,
A csórésegű költészet fáján sem terem.

Csordás Gábor fordításai